

خبرنامه انجمن صنفی دبیران

صاحب امتیاز: انجمن صنفی دبیران

هیئت تحریریه: هیئت مدیره انجمن صنفی دبیران
همکاران این شماره: لیلا اثنا عشری | سمیه حسینی | زهره خرمایی | پیام شمس الدینی | هومن عباسپور | مهناز مقدسی
طراح: وحید هروی

www.anjomanvirastar.ir | ۸۸۵۱۴۶۱۴ | تلفن: ۱ واحد، شماره ۴، کوچه دهم، شماره ۱۴، واحد ۱

برگزاری نخستین دوره نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان

■ در سال‌های اخیر، به‌ویژه با رونق انتشار کتاب‌های کودک و نوجوان که اغلب ترجمه‌ای بوده‌اند، با این تصور که ترجمه کتاب کودک کاری ساده است، مترجمان نوقلم بسیاری به ترجمه این آثار روی آورده‌اند؛ غافل از آنکه جانشینی درست کلمات و جملات برای تنظیم آثار کودکان، چه تألیف و چه ترجمه، ساعت‌ها فکر و تلاش می‌طلبد. از این رو، آموزش ویرایش کتاب‌های کودک و نوجوان و پژوهش در این زمینه در اولویت فعالیت‌های انجمن صنفی دبیران قرار گرفت.

در این شماره می‌خوانید ...

اخبار کمیسیون‌ها

فرانکلین نامه ۱

نشست‌های انجمن در خانه کتاب

نکته‌های ویرایشی

چه بخوانیم؟

جلسه هیئت مدیره

■ هفتاد و چهارمین جلسه هیئت مدیره انجمن در تاریخ ۶ آبان برگزار شد. در این نشست خانم کلی امامی و آقای اصغر مهرپرور از طریق اسکایپ حضور یافتند. پس از مروری بر فعالیت‌های انجام‌شده در ماه گذشته، اعضای هیئت مدیره بر تدوین شیوه‌های آموزشی جدید متناسب با فضاهای مجازی و تعداد دانشجویان تأکید کردند و آموزش را جزء اولویت‌های انجمن در سال جاری قرار دادند.

موضوعات مطرح‌شده در این جلسه:

- ۱) برنامه‌ریزی برای اجرای طرح انتخاب بهترین محتواسازی در حوزه ویرایش در فضای مجازی؛
- ۲) تصویب دو نشست در هفته کتاب و کتاب‌خوانی و تعیین تخفیف خرید کتاب برای اعضای انجمن از ناشران در آبان‌ماه؛
- ۳) بررسی مشکلات کمیسیون آموزش برای برگزاری دوره‌های آموزشی؛
- ۴) ضرورت تعیین کارگروهی برای اصلاح اساسنامه برای تبدیل به انجمن صنفی سراسری دبیران؛
- ۵) بررسی هزینه‌های انجمن در سال جاری؛
- ۶) تقویت فضاهای مجازی انجمن و انتشار نخستین شماره خبرنامه.

اقبال‌زاده، فریدون عموزاده خلیلی، مهدی جخوانی، محمدهادی محمدی، شکوه قاسم‌نیا، مرحوم ثریا قزل‌ایاغ، فرزانه شهرتاش.

پس از بررسی‌ها و بازنگری‌های عناوین درسی و جزئیات این دوره در هیئت مدیره انجمن، برگزاری آن در ۷۸ جلسه (۱۵۶ ساعت) و به مدت ۴ ماه به صورت برخط، از تاریخ ۱۷ آبان ۱۳۹۹، به تصویب رسید.

عناوین درس‌های این دوره عبارت است از: زبان کودک و نوجوان، آشنایی با فلسفه و روان‌شناسی کودک و نوجوان، آشنایی با انواع ناشران و متون کودک و نوجوان، ویرایش استنادی و مرجع‌شناسی کتاب‌های کودک و نوجوان، آشنایی با ادبیات کودک و نوجوان (۱) و (۲)، آشنایی با کتاب‌آرایی کودک و نوجوان، ویرایش زبانی، کارگاه ویرایش.

برگزاری این دوره با همکاری انجمن فرهنگی ناشران کتاب کودک و نوجوان و همراهی برخی انجمن‌ها صورت گرفته است، از جمله انجمن علمی زبان‌شناسی ایران، مرکز نشر دانشگاهی، انجمن تصویرگران ایران، انجمن نویسندگان کودک و نوجوان، بوکتاب، خانه کتاب و ادبیات ایران، معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

تأکید استناد این دوره بر آموزش مهارت‌های نظری و عملی به نویسندگان و دبیران متون کودک و نوجوان است، چون اساساً هدف دوره آموزش و مهارت‌افزایی دبیران است. این حوزه است. امید است دانش‌آموختگان این دوره از دبیران شاخص متون کودک و نوجوان شوند.

توجه به این موضوع موجب شده برخی مراکز فرهنگی دوره‌هایی برای آموزش نگارش و ترجمه آثار ویژه کودک و نوجوان برگزار کنند که اکثر آن‌ها، با وجود مؤثر و مناسب بودن، معطوف و محدود به خواسته‌های آن مرکز خاص بوده و نگاه کلی به نشر متون کودک و نوجوان کمتر در آن لحاظ شده است. لذا کمیسیون آموزش انجمن دبیران مصمم شد دوره نگارش و ویرایش کتاب کودک و نوجوان را طراحی کند.

در اولین دوره عمومی نگارش و ویرایش در انجمن صنفی دبیران، موضوع افزودن درسی به دروس این دوره برای آموزش ویرایش کتاب کودک در هیئت مدیره پیشین مطرح شد، اما به سبب مجموعه‌ای از ویژگی‌ها که خاص این نوع کتاب‌هاست تصمیم گرفته شد بررسی‌های عمیق‌تر در این زمینه صورت گیرد.

از همان زمان رئیس کمیسیون آموزش، مهدی قنوتی، درصدد برآمد تا در گفت‌وگو با دست‌اندرکاران این آثار، دوره‌ای را برای نگارش و ویرایش آثار این گروه سنی و ضرورت‌هایی که دبیران این آثار باید بدانند تدوین کند و همکاری فهیمه‌شانه برای ارزیابی و نیازسنجی و تدوین و طراحی این دوره، براساس تجارب موجود، کار را جدی‌تر و مستحکم‌تر کرد.

تعیین سرفصل‌ها و درس‌ها، شامل دروس اختصاصی و تخصصی و شرح مطالب هر درس و رایزنی با صاحب‌نظران این حوزه تقریباً دو سال و نیم به طول انجامید. نخست، آثار و مستندات بسیاری بررسی و سپس، با صاحب‌نظران ممتاز حوزه کودک و نوجوان رایزنی و مشورت شد، از جمله استادان شهرام

سخن نخست

■ مهناز مقدسی

انجمن صنفی ویراستاران پنجم آبان ۱۳۹۵ تأسیس شد. چهار سال را پشت سر گذاشته‌ایم. تجاربی را اندوخته‌ایم و به انکای توصیه‌ها و رهنمودهای بزرگانی که حمایتان کردند قدم برداشتیم. تصور نمی‌کردیم این عرصه به ظاهر کوچک از نشر به این وسعت تلاش و همت بطلبد. حفظ و نگهداری صنفی نوپا، که پیش‌تر سازوکاری برای آن تدوین نشده بود، نیرو و توانی بیش از تصورمان می‌طلبید. در این چهار سال، به اندازه تمام روزهایش تلاش کردیم که این انجمن نوپا را بر پایه‌هایی استوار بنا کنیم و هر گامی برمی‌داریم حساب‌شده باشد و چراغ راهی باشد برای ادامه راهمان.

داشتن صنف برای ویراستاران یک ضرورت بود، ضرورتی که از سال‌ها پیش در میان بزرگان و پیش‌کسوتان احساس شده بود و تلاش‌هایی برای آن صورت گرفته بود و افسوس که به سرانجامی نرسید. کاش آن بزرگان می‌بودند و ما در کنارشان، از دریای تجربه و توانمندی‌شان بهره می‌بردیم و به اثبات می‌رساندیم که ویراستاران بضاعت داشتن صنف را دارند و می‌توانند زیر چتر کلمه «صنف» و «انجمن» خود را بشناسانند و برای رشد خود تلاش کنند و به نشر کشورشان، که بخش اعظم فرهنگ کشور است، خدمت کنند.

به‌اختصار بگوییم که در این چهار سال و بیست‌ودو روز چه کرده‌ایم: با نهادها و انجمن‌های بسیاری گفت‌وگو و دیدار و مشورت کردیم؛ کمیسیون‌هایی را تشکیل دادیم و آیین‌نامه‌های متعددی نوشتیم؛ نشست‌هایی را برگزار کردیم؛ دوره‌های آموزشی را بر پایه دوره‌های معتبر مرکز نشر دانشگاهی برگزار کردیم و دانشجویان دوره‌ها را، تا جایی که می‌توانستیم، به بدنه نشر متصل کردیم؛ فضاهای مجازی را برای ارتباط با مخاطبان مهیا کردیم؛ دوره‌های آموزشی ویرایش را به دوره‌های تک‌درس و تخصصی گسترش دادیم؛ برای حمایت‌های صنفی بسیار تلاش کردیم و نتیجه آنکه، در آستانه تبدیل شدن به انجمن صنفی کشوری هستیم تا فعالیت‌های مشترکی را با ویراستاران و نشر شهرها و شهرستان‌ها آغاز کنیم و گامی برای بهبود وضعیت کمی و کیفی ویراستاران برداریم.

خوشبختانه در آغاز پنجمین سال تأسیس انجمن و هم‌زمان با هفته کتاب و کتاب‌خوانی نخستین شماره خبرنامه انجمن را منتشر می‌کنیم تا ارتباطمان با اعضا و مخاطبانمان مستحکم‌تر شود و راه را برای تعامل بیشتر بگشاییم. امید است هر ماه شماره‌ای از خبرنامه را منتشر کنیم و بگوییم که چه کرده‌ایم. در هر شماره مطلبی به مناسبت درج خواهیم کرد و خبرهای فرهنگی نشر و خیریه‌ای از اعضا را منتشر خواهیم کرد. در این میان، گاه ویژه‌نامه‌هایی نیز خواهیم داشت. نخستین ویژه‌نامه به یاد استاد اسماعیل سعادت در ششم مهرماه منتشر شد و ادای دین کوچکی بود به این عضو افتخاری و مشاور گرانقدر انجمن صنفی ویراستاران. با یاری اعضا شماره‌های آتی را پر بارتر خواهیم کرد.

کمیسیون آموزش

■ به علت شیوع بیماری کوید-۱۹ و محدودیت پدیدآمده برای برگزاری دوره‌های آموزشی انجمن به‌صورت حضوری، جلساتی در کمیسیون آموزش به‌قصد تغییر شیوه اجرای دوره‌ها برگزار شد و درباره برگزاری دوره‌های برخط تصمیم‌گیری شد. حاصل نشست‌های این کمیسیون اجرای برنامه‌های زیر است:

۱. گفت‌وگو با چند مرکز و شرکت برای خرید یک‌ساله سامانه آموزشی برای برگزاری دوره‌های مجازی؛
۲. اعلام عمومی برگزاری دوره آموزش نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان، پس از توافق با استادان و دست‌اندرکاران دوره؛
۳. انعقاد قرارداد همکاری با انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان در زمینه برگزاری نخستین دوره نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان؛
۴. تهیه نامه‌نگاری برای ضرورت توجه به نگارش و ویرایش آثار کودک و نوجوان با همکاری انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان؛
۵. مصاحبه با صداسوسیا و خبرگزاری ایبنا درباره ضرورت توجه به نگارش آثار کودک و نوجوان؛
۶. تصمیم‌گیری برای برگزاری دوره جامع نگارش و ویرایش، که قبلاً به صورت حضوری و در هفت ماه برگزار می‌شد، و برنامه‌ریزی برای تغییر آن به چهار مقطع سه‌ماهه و برگزاری به صورت برخط در سال جاری.

این کمیسیون به مناسبت هفته کتاب نشست را با عنوان «اهمیت ویرایش در متون کودک و نوجوان» برگزار خواهد کرد که در روز سه‌شنبه ۲۷ آبان، ساعت ۱۹:۳۰-۱۸، در خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار و به صورت زنده از اینستاگرام پخش خواهد شد.

کمیسیون امور صنفی و حقوقی

■ با گسترش فعالیت‌های انجمن و در اثنای کشوری شدن، بنابر توافق هیئت‌مدیره، عنوان «کمیسیون حقوقی» به «کمیسیون امور صنفی و حقوقی» تغییر یافت و مسئولیت این کمیسیون به آقایان جواد رسولی (رئیس)، اصغر مهرپرور (نایب‌رئیس) و محمد مهدوی اشرف (منشی کمیسیون) واگذار شد. این کمیسیون طی هفت جلسه رسمی برنامه‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدتی را تدوین کرده است. در اجرای برنامه‌های کوتاه‌مدت این کمیسیون فعالیت‌هایی انجام گرفته که از طریق فضاهای مجازی انجمن اطلاع‌رسانی شده و برخی از آن‌ها بدین قرار است:

۱. پیگیری بیمه تکمیلی برای اعضا از اتحادیه ناشران و کتابفروشان، صندوق اعتباری هنر، انجمن ناشران آموزشی؛
۲. توافق با برخی ناشران برای تخصیص تخفیف خرید کتاب از ۱۵ تا ۳۰ درصد ویژه اعضای انجمن از اول آبان‌ماه و همچنین در هفته کتاب؛
۳. رسیدگی به تفاهم‌نامه‌ها و قراردادهای انجمن با اشخاص حقیقی و حقوقی و تدوین راهکارهای مناسب برای امور حقوقی پیش رو؛
۴. تهیه پیش‌نویس قرارداد ویرایش و ارسال آن به هیئت‌مدیره برای اعلام نظر؛
۵. تعیین تسهیلاتی برای استفاده از تخفیف دوره‌های آموزشی انجمن. این کمیسیون در تلاش است، با همکاری و مشاوره کارشناسان و صاحب‌نظران، برای رفع مشکلات شغلی و صنفی اعضا اقدام کند. اعضای انجمن برای برخورداری از حمایت‌های این کمیسیون می‌توانند از طریق دبیرخانه انجمن صنفی ویراستاران با این کمیسیون ارتباط برقرار کنند.

کمیسیون عضوگیری

■ موضوع کشوری شدن انجمن‌های حوزه فرهنگ، هنر و رسانه در دو وزارتخانه فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مطرح شد و در شهریورماه ۱۳۹۸ میان این دو وزارتخانه تفاهم‌نامه همکاری به امضا رسید. مراحل کار در خردادماه ۱۳۹۹ به انجمن‌ها ابلاغ شد. از آن زمان، کمیسیون عضوگیری انجمن برای رساندن تعداد اعضا به ۲۰۰ نفر، شامل اعضای فعال در تهران و دیگر شهرها، تلاش خود را آغاز کرد و در فضاهای مجازی و برخی نشریات فراخوان عضویت را منتشر کرد. با تلاش‌های این کمیسیون، تعداد اعضای انجمن از ۸۰ عضو در خردادماه به ۲۰۱ عضو در شهریورماه جاری رسید. این تعداد شامل ۱۷۴ عضو از تهران و ۲۷ متقاضی از شهرهای دیگر بود.

بنا بر آخرین آمار کمیسیون عضویت در حال حاضر تعداد ۱۴ عضو جدید از تهران و ۵ عضو جدید از شهرهای دیگر به اعضا افزوده شده‌اند و تعداد اعضا به ۲۲۰ نفر رسیده است.

این کمیسیون درصدد است در اساننامه جدیدی که برای انجمن درحال تدوین است شرایط عضویت را تغییر دهد تا عضویت‌ها را در دو سطح عضو وابسته و عضو پیوسته تفکیک کند و برای به عضویت درآوردن ویراستاران نشریات و خبرگزاری‌ها و فضاهای مجازی نیز مراتبی را تدوین کند.

به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی

فرانکلین ما

نشر انجامید. صنعتی‌زاده برای اولین بار توانست جمع کثیری از شایسته‌ترین افراد اهل کتاب را دور خود جمع کند و به ویرایش سروو‌صعی حرفه‌ای ببخشد؛ افرادی چون سیروس پرهام، منوچهر انور، کریم امامی، نجف دریابندری، اسماعیل سعادت، ابوالحسن نجفی، احمد سمیعی گیلانی، بر آنیم در شماره‌هایی از خبرنامه انجمن به موضوع فرانکلین و سبک‌وسباق شکل‌گیری ویرایش در آنجا، به قصد تجربه‌اندوزی و دانش‌افزایی، بپردازیم. دو نشست به همین منظور برگزار کردیم که در دومین نشست (۷ بهمن ۱۳۹۸) قسمت‌هایی از گفت‌وگوی تلفنی هومن عباسپور با نورالله مرادی، از همکاران فرانکلین، عرضه شد. در اینجا قسمت دیگری از آن گفت‌وگو را می‌خوانیم.

نظارت می‌کرد، نمایه درست می‌کرد، کتاب را صحافی می‌کرد و ناشر آن را می‌فروخت. ناشر هیچ‌وقت نمی‌توانست طرف ویراستار یا صاحب‌اثر را بگیرد و مثلاً آقای دریابندری یا آقای افکاری یا آقای سعادت ویراستاران متون بودند که حکم می‌شدند و رأی می‌دادند که اینجا حق با ویراستار است یا با مترجم. عموماً تاجایی که من یادم هست هر جا که می‌فهمیدند چیزی غلط است طرف کسی را می‌گرفتند که حق با او بود، اما آنجایی که سلیقه‌ای بود، عموماً طرف مترجم را می‌گرفتند؛ برای اینکه مترجم اسمش روی جلد کتاب می‌آمد و سلیقه او راجح بود.

صنعتی‌زاده برای رونق بازار نشر کتاب چه کرد؟ صنعتی‌زاده سازمان کتاب‌های جیبی را تأسیس کرد که نقطه عطفی بود در نشر ایران. برای اولین بار تیراژ کتاب به ده‌هزار نسخه رسید. دیگر کتاب‌فروش‌ها منتظر نمی‌ماندند که مردم بیایند کتاب‌فروشی و کتاب بخرند، بلکه کتاب آمده بود در دل جامعه و در دل مردم. قبل از آن، وقتی کتابی را می‌خواستی، مثلاً کتاب بوف کور صادق هدایت را، باید می‌رفتی شاه‌آباد، کتابفروشی امیرکبیر فرضاً، می‌گفتی کتاب بوف کور می‌خواهم و او هم کتاب را به قیمت آن روز مثلاً چهار یا پنج تومان به شما می‌داد. اما وقتی سازمان کتاب‌های جیبی تأسیس شد، استندهایی درست کرد و آن‌ها را در حمام‌های عمومی و سلمانی‌ها گذاشت. کتاب‌ها را داخل نایلون گذاشت و به روزنامه‌فروشی‌ها داد و در سینماها و امثال این‌ها می‌گذاشت. وقتی شما می‌رفتی حمام ثمره و باید می‌نشستی تا نوبت بشود، آنجا استند را می‌دیدید و تعجب می‌کردی که قیمت بوف کور دو تومان است. دو تومان می‌دادی و کتاب را می‌گرفتی و می‌نشستی و می‌خواندی. تفاوت اساسی این بود که در اولی شما بودی که می‌رفتی دنبال کتاب، ولی در دومی کتاب بود که می‌آمد سراغ شما. علاوه‌براین، صنعتی‌زاده می‌گفت قیمت کتاب جیبی باید برابر با قیمت بلیت سینما باشد. این سیاستش بود که هر شخص بتواند تصمیم بگیرد که سینما برود یا کتاب جیبی بخرد. او در بالا بردن تیراژ کتاب‌ها موفق شد.

بود از آن سطر اول تا سطر آخر را رویش خط کشیده بود و بالا‌پیشان صورت ویراسته خودش را نوشته بود. خب این ترجمه در واقع ترجمه انور بود. حالا انور نمی‌خواست اسم خودش را بگذارد، اسم دریابندری را هم نمی‌خواستند بگذارند، اسم مترجم را گذاشتند «مهرداد رهسپار». یا مثلاً تاریخ سینما را که آقای دریابندری ترجمه کرده اصلاً شخص دیگری ترجمه کرده بود. دادند آقای دریابندری ویراستاری کند و سی‌چهار صفحه را ویراستاری کرد و دید نمی‌شود ویراستاری کرد، خودش ترجمه کرد و اسم خودش را گذاشت. بعد در دوره‌ای که کتاب تالیفی می‌پذیرفتند بهترین مثال آن از صبا تا نیمات، کتاب را آقای یحیی آربین‌پور نوشته بود ولی واقعاً استاد احمد سمیعی در مرحله ویرایش آن را دگرگون کرد. اسم خودش را هم روی جلد نوشت، اما واقعاً دگرگونش کرد. می‌خواهید مقایسه کنید از صبا تا نیمه را با آن کتاب از نیمه تا روزگار ما که بعدها درآمد. ببینید اگر آن مؤلف آن کتاب را نوشته، این یکی هم باید همان ساختار را داشته باشد. البته آربین‌پور نثر پخته و خوبی داشت، اما در ویرایش ساختار کتاب عوض شد. گاهی وقت‌ها هم بین مترجم و ویراستار اختلاف پیدا می‌شد و کار به حکمیت کشیده می‌شد.

موردی را به خاطر می‌آوردید که ناشر طرف صاحب اثر را گرفته باشد نه طرف ویراستار را؟ ناشر اصلاً اینجا دخالتی نداشت. فرانکلین حلقه واسطی بود بین فرانکلین آمریکا با ناشران ایرانی. کتاب و مترجم را فرانکلین انتخاب می‌کرد. اول آقای انور بود، بعد آقای انور رفت و آقای دریابندری آمد، بعد آقای کریم امامی آمد. این‌ها نمونه ترجمه را می‌گرفتند و مترجم انتخاب می‌کردند. کتاب ترجمه می‌شد، بعد می‌رفت برای ویرایش و بعد متن ویراسته را می‌دادند به ناشر؛ یعنی ناشر نبود که کتاب را انتخاب کرده بود، ناشر نبود که مترجم و ویراستار را انتخاب کرده بود، ناشر متن ویرایش‌شده را می‌گرفت و می‌پُرَد چاپخانه. البته فرانکلین با ناشر قراردادی می‌بست و از او مبلغی بابت کاری که انجام می‌داد می‌گرفت. بعد هم فرانکلین بود که نمونه‌خوانی می‌کرد، بر چاپ

شکل‌گیری و سازمان یافتن نشر مدرن ایران با نام همایون صنعتی‌زاده گره خورده است و سهم او در نوسازی صنعت نشر کتاب در ایران و در عرصه فرهنگ بی‌همتاست. صنعتی‌زاده بنیان‌گذار بسیاری از سازمان‌های تأثیرگذار و ماندگار بود، از جمله مؤسسه انتشارات فرانکلین، دایرةالمعارف فارسی، مبارزه با بی‌سوادی، چاپخانه افس، کاغذسازی پارس، سازمان کتاب‌های جیبی، مروارید کیش. پیش از فرانکلین، صنعت نشر ایران عمدتاً به صورت سنتی اداره می‌شد. عناصر مدرن وارد صنعت نشده بود. رابطه مؤلف و مترجم با ناشر پایه و اساس مشخصی نداشت. فرانکلین توانست مبادی و اصولی را در ویرایش و در عرصه‌های تولید فنی، هنری، چاپ، پخش، عرضه و تبلیغ، فروش کتاب و حتی آموزش و نظایر آن معرفی کند؛ در نتیجه، موجی به راه افتاد که به تحولی در

تأثیر فرانکلین در نشر بعد از خودش چه بود؟ اعتقاد من این است که فرانکلین نقطه عطف است؛ ما می‌توانیم نشر ایران را به قبل و بعد از فرانکلین تقسیم کنیم. هم از نظر صوری، هم از نظر ماهوی. یعنی از نظر صوری ما می‌بینیم که برای اولین بار کتاب‌ها را متخصصان صفحه‌آرایی می‌کنند و برایشان جلد طراحی می‌شود. یعنی شما کتاب‌های قبل از فرانکلین و بعد از فرانکلین را که نگاه می‌کنید صحافی‌شان خیلی بهتر شده، چاپ‌شان خیلی بهتر شده و دیگر ویژگی‌ها، یکی هم از نظر ماهوی، که برای اولین بار جایی به وجود آمده بود که ویرایش را مطرح کرده بود کار و ویراستاری را جدی گرفته بود. قبل از آن، اگر از استندهایی بگذریم، ناشران کتاب‌فروشی‌هایی بودند که بعداً ناشر شده بودند. برایشان کتاب می‌آوردند و آنها هم چاپ می‌کردند. فرانکلین اولین جایی است که قضیه کتاب را جدی می‌گیرد. اولاً کارش ترجمه است و تألیف ندارد؛ تألیف از مقطعی به بعد وارد فرانکلین می‌شود. ده‌پانزده سال اول کتاب‌های فرانکلین کاملاً ترجمه است و همه آمریکایی. ادبیات آمریکا، فرهنگ آمریکا، تاریخ آمریکا، علوم که آمریکایی‌ها نوشته‌اند، جغرافیا، تاریخ علم و امثال این‌ها. می‌بینیم که در فرانکلین کسانی هستند که بعضی وقت‌ها سطر به سطر با انگلیسی مقابله می‌کنند و حتی کتاب‌هایی هست که آنچنان ویرایش شده که دیگر فرانکلین نتوانسته اسم مترجم را روی کتاب بگذارد. اسم ویراستار را هم که نمی‌خواست بگذارد، پس اسم سومی تعیین می‌کردند و یک اسمی اختراع کردند که «مهرداد رهسپار» بود. یک اسم ساختگی. ماجرا این بود: من دو تا کتاب را یادم هست که یکی را پرویز دریابندری ترجمه کرده بود و آقای منوچهر انور ویرایش کرده بود و اصلاً چیز دیگری شده بود. این را بگویم که در فرانکلین دست‌نویس مترجم را به ویراستار نمی‌دادند؛ بلکه از روی دست‌نویس تایپ می‌کردند و متن تایپ‌شده را به ویراستار می‌دادند. وقتی به این متن تایپ‌شده‌ای که پرویز دریابندری نگاه می‌کردی، شاید مثلاً یک ویرگولی که آقای انور گذاشته بود با یک ویرگولی که آقای دریابندری گذاشته بود تصادفاً یکجا بودند. یعنی آقای انور که ویراستار کتاب

نکته‌های ویرایشی

بیماری درازنویسی

بهر روز صفرزاده

درازنویسی از بیماری‌های نگارش فارسی و خلاف «اصل کم‌کوشی» در زبان است. بنابراین، به‌جای «از دست دادن با دیگران خودداری کنید»، بنویسیم: «با دیگران دست ندهید».

یادنامه استاد سعادت

یادنامه استاد سعادت، ضمیمه خبرنامه انجمن صنفی ویراستاران، ۶ مهر منتشر شد.

استاد اسماعیل سعادت در ۲۱ شهریور ۱۳۹۹ درگذشت. به‌پاس خدماتش در طی سال‌ها تلاش و خدمت فرهنگی یادنامه‌ای در انجمن صنفی تدوین شد که هم‌زمان با زادروز منتشر شد. یادش گرامی می‌داریم.

چه بخوانیم؟

در شماره هفدهم فصلنامه مترجم، مقاله‌ای به‌قلم مسعود فرهمندفر منتشر شده است با عنوان «ترجمه و فضای سوم». در بخشی از این مقاله می‌خوانیم: «ترجمه نزدیک کردن دو جهان متفاوت است؛ ترجمه نزدیک شدن به «دیگری» است، به ذهنیت دیگری. از این رو، ترجمه همواره رو به «دیگری» دارد. ترجمه یعنی دیدن از زاویه دید دیگری». خواندن این مقاله گره دیگری از مشکلات ترجمه را می‌گشاید و به مترجم این امکان را می‌دهد که بین زبان مبدأ و مقصد فضای سوم را بسازد و در آن فضا بین دو فرهنگ پیوندی برقرار کند.

اخبار اعضای انجمن

فرهنگ موضوعی فارسی: راهنمای واژه‌یابی، کتاب ارزشمند بهروز صفرزاده، در سی‌وششمین جشنواره جایزه کتاب سال شایسته تقدیر شد. موجب امیدواری است که کتاب‌های خوب دیده می‌شود، خوشحالیم و ما نیز به ایشان تبریک می‌گوییم. باعث افتخار است که آثار اعضای عزیز انجمن منتشر و تقدیر می‌شود.

آمدگان و رفتگان

آمدگان

اسماعیل سعادت | ۵ مهر ۱۳۰۴
نویسنده | مترجم
تألیف: جای پای ایام
ترجمه‌ها: تاریخ فلسفه زندگی میکال آتر | در کون و فساد | ...
مترجم بی‌نظیر و ویراستاری بی‌بدیل بود.

ابرج افشار | ۱۶ مهر ۱۳۰۴
پژوهشگر | کتاب‌شناس | انسجم‌پژوه
تألیف‌ها: کتابشناسی فردوسی و شاهنامه
از زندگی طوفانی | ...

فعال‌ترین دانشمند عرصه ایران‌شناسی بود.

منوچهر انور | ۲۱ مهر ۱۳۰۷
نویسنده | ویراستار | مترجم | پایه‌گذار ویرایش
در مؤسسه انتشارات فرانکلین
تألیف‌ها: زبان زنده | چکامه در تعریف شعر
ترجمه‌ها: مرگ یزدگرد | فتح‌نامه کلات
سیاق و ویرایش او در فرانکلین موجی نو در ادبیات پدید آورد.

رضا سعیدحسینی | ۲۲ مهر ۱۳۰۵
سر ویراستار مجموعه فرهنگ آثار
نویسنده | مترجم
تألیف: مکتب‌های ادبی
ترجمه‌ها: در دفاع از روشنفکران | طاعون | ...
از نخستین مترجمانی بود که ادبیات فرانسه را در ایران معرفی کرد.

خشایار دیهیمی | ۲۰ آبان ۱۳۳۴
مترجم | ویراستار
ترجمه‌ها: فلسفه ترس | بیچارگان | ...

مترجم فرهنگ‌سازی که به دانش فارسی‌زبانان افزوده است.

عبدالله کوثری | ۲۲ آبان ۱۳۲۵
مترجم | ویراستار | شاعر
ترجمه‌ها: آثور | پوست انداختن | ریچارد سوم |
جنگ آکرمان | ...

از معدود مترجمانی که زبان کهن فارسی را بازسازی می‌کند.

رفتگان

مصطفی مقربی | ۱۸ مهر ۱۳۷۲
نویسنده | مترجم
تألیف‌ها: ترکیب در زبان فارسی | مقایسه عقاید
فلسفی رواقی با آرای فلسفه اپیکوری
ترجمه‌ها: سقوط قسطنطنیه | تاریخ جهان برای
خردسالان

با نظریه‌پردازی در زمینه املای فارسی، فصلی نوین را در ادبیات فارسی گشود.

غلامحسین مصاحب | ۲۱ مهر ۱۳۵۸
ریاضی‌دان | دانشمند
تألیف‌ها: دایرة المعارف فارسی | دسیسه‌های
علی دشتی | ...

بنیان‌گذار دانشنامه‌نویسی مدرن در ایران است.

احمد میرعلایی | ۲ آبان ۱۳۷۴
مترجم | ویراستار
ترجمه‌ها: سنگ آفتاب | مرگ و پرگار | ...

مترجم صاحب‌سبک
که طبع فوق‌العاده و ذوق فراوانی در ترجمه شعر داشت.

نشست‌های انجمن صنفی ویراستاران در هفته کتاب

اهمیت ویرایش در متون کودک و نوجوان

سخنرانان: محمد گودرزی دهریزی، مریم جلالی، مهدی قنوتی، فهیمه شانه
زمان: سه شنبه ۲۷ آبان ساعت ۱۸ - ۱۹:۳۰

ظرافت‌های ویرایش در متون ترجمه‌ای

سخنرانان: امید طبیب‌زاده، آبتین گلکار، هومن عباسپور، امیرحسین وزیری
زمان: پنج شنبه ۲۹ آبان ساعت ۱۶ - ۱۷:۳۰

شرایط عضویت

ویراستارانی که یکی از این شروط را داشته باشند، می‌توانند به عضویت انجمن درآیند:

- گواهی اشتغال به شغل ویراستاری (رونوشت قرارداد)
- گواهی همکاری در امر ویرایش با مراکز فرهنگی و انتشاراتی؛
- تصویر صفحه حقوقی دو کتاب در دو سال گذشته که نام متقاضی در جایگاه ویراستار درج شده باشد.

☎ ۰۲۱۸۸۵۱۴۶۱۴

☎ ۰۹۹۹۲۵۹۹۱۷۶۱

✉ @anjomanvirastaran

✉ anjoman.virastar@gmail.com

🌐 anjomanvirastaran

🌐 www.anjomanvirastar.ir

برای عضویت به وبگاه انجمن مراجعه کنید.

شماره جدید کتاب منتشر شد

خوشحالیم که در هر شماره از مجله جهان کتاب معرفی کتاب‌هایی به قلم اعضا و دانشجویان دوره‌های انجمن ویراستاران منتشر می‌شود. امید داریم این همکاری مستمر باشد و پربارتر بشود. علاقه‌مندان به این همکاری می‌توانند با دبیرخانه انجمن تماس بگیرند.